

GOL KOMMUNE
Gamlevegen 4
3550 GOL

Saksbehandler, innvalgstelefon
Irene Tronrud,

Vedtak om dispensasjon fra vilkår om rensekrav og krav om akkreditert prøvetaking – Gol renseanlegg – Gol kommune

Gol kommune har søkt om dispensasjon fra rensekrav og krav om akkreditert prøvetaking for Gol avløpsanlegg. Søknaden gjelder noen tidsintervaller i forbindelse med ombygging av anlegget og frem til nytt rensetrinn står klart 31. desember 2023.

I forbindelse med ombyggingen av renseanlegget vil utslippet av avløpsvann som slippes ut i Hallingdalselva i perioder inneholde mer fosfor, BOF og KOF enn ved ordinær drift. Gol kommune søker om utslipp av urensset avløpsvann via overløp i 40 dager, samt redusert renseseffekt i 4 måneder hvor renseanlegget kun har en sedimenteringslinje i drift.

Statsforvalteren i Oslo og Viken gir dispensasjon fra rensekrav og dispensasjon fra akkreditert prøvetaking som omsøkt. Dispensasjonen gis på visse vilkår. Vedtaket om dispensasjon har hjemmel i forurensningsforskriften § 14-6.

Kommunen skal betale kr 70 000,- i gebyr for behandling av søknaden om dispensasjon.

Vedtakene om dispensasjon og gebyr kan påklages.

Statsforvalteren viser til søknad fra Gol kommune om dispensasjon fra sekundærrensekravet i 2019 (vår sak: 2018/483). Vi viser videre til revidert søknad om tillatelse til midlertidig utslipp av avløpsvann fra Gol kommune, mottatt 24. februar 2022 samt brev med resipientvurderinger mottatt 23. mars 2022.

Bakgrunn

Gol kommune har utslippstillatelse etter forurensningsloven datert 9. januar 2002; «Utslippstillatelse for avløpsvann inkl. overvann for Gol kommune, rensedistriktene Gol og Golsfjellet, inklusive utslipp av slamvann fra fremmedslam».

I forbindelse med Statsforvalterens forurensningstilsyn i 2018 ved Gol renseanlegg, avdekket vi at Gol kommune er i brudd med forurensningsforskriften § 14-6 andre ledd og krav til sekundærrensning. For å etterkomme kravet har kommunen vedtatt ombygging av Gol renseanlegg.

Statsforvalteren mottok 25. mai 2019 søknad fra Gol kommune om dispensasjon fra kravet om sekundærrensning frem til 31. desember 2023 (vår sak:2018/483). Vedlagt nevnte søknad fulgte fremdriftsplan.

Statsforvalteren mottok også den 27. mars 2020 søknad fra kommunen om endring av gjeldende utslippstillatelse for Gol renseanlegg, ettersom gjeldende tillatelse er gammel og ombygging av anlegget vil kreve en oppdatert tillatelse. Denne søknaden behandles som egen sak hos oss.

Den 28. april 2021 mottok Statsforvalteren, fra Gol kommune, søknad om tillatelse til midlertidig utslipp av avløpsvann i forbindelse med ombyggingen av renseanlegget. Vi viser videre til møte avholdt 16. november 2021, møtereferat datert 25. november 2021 og vårt brev av 25. november 2021.

Den 13. januar 2022 mottok vi oppdatert søknad fra Gol kommune knyttet til dispensasjon fra rensekrav i forbindelse med ombygging. Statsforvalteren anmodet om ytterligere opplysninger i saken i e-post av 16. februar 2022, og mottok 24. februar 2022 revidert søknad. Søknaden fra februar 2022 inneholdt ny informasjon knyttet til redusert rensing i byggefasen. Statsforvalteren ba derfor om en redegjørelse knyttet til resipientvurderinger. Den 23. mars 2022 mottok Statsforvalteren notat omhandlende resipientvurderinger knyttet utslipp fra Gol renseanlegg under ombygningsfasen.

Søknadens innhold

Statsforvalteren gjengir i korte trekk søknadens innhold.

Gol kommune søker om perioder, inntil 40 dager, med utslipp av urensset avløpsvann og inntil 4 måneder med reduserte krav til rensing av avløpsvann, i forbindelse med ombyggingen av Gol renseanlegg. Dagens krav til rensing ved Gol renseanlegg er 93 % for fosfor, 70 % for BOF og 75 % for KOF. Det er disse kravene søknaden om dispensasjon omfatter.

Renseanlegget er planlagt utvidet med et påbygg med nytt utjevningsmagasin og forbehandling, biologisk rensetrinn i eksisterende slambasseng som må bygges om, samt flokkulering og ettersedimentering i eksisterende flokkuleringskamre og forsedimenteringsbasseng. Eksisterende betongkonstruksjoner skal rehabiliteres. Det beskrives videre i søknaden at anlegget også skal suppleres med nytt tynnslamlager og fortykkermaskin, septikslam-mottak og oppgradert bobil-påslipp. Nytt anlegg er planlagt ferdigstilt ved årsskifte 2022/23.

Det er planlagt å drifte anlegget under hele ombygningsperioden, men det vil forkomme utslipp til Hallingdalselva av urensset avløpsvann og dårligere rensset avløpsvann enn det som er kravene i dagens tillatelse eller krav i forurensningsforskriften. I søknaden beskrives det at periodene med redusert rensegrad er forsøkt minimert. Likevel vil det være perioder hvor det bare er 70% rensegrad for fosfor, samt kortere perioder helt uten rensing av avløpsvannet.

Utslipp av urensset avløpsvann

I forbindelse med ombyggingen søker Gol kommune om å få slippe ut inntil 37 000 m³ urensset avløpsvann i til sammen 40 døgn, til Hallingdalselva. Det urensede avløpsvannet vil slippes ut fra renseanleggets eksisterende utslippspunkt.

Det omsøkte utslippet vil skje i forbindelse med aktiviteter beskrevet i tabell 1 og vil tilsvare utslipp av BOF, KOF og fosfor som beskrevet i samme tabell.

	Aktivitet som vil gi utslipp av urensset avløpsvann	Antall dager	Utslipp BOF (kg)	Utslipp KOF (kg)	Utslipp fosfor (kg)
1.	Riving av tavle med eksisterende hoved-PLS (ID271 i fremdriftsplanen) <i>Forbehandling ute av drift, og utslipp av helt urensset avløpsvann</i>	3 dager (mars 2022)	1 038	2 999	19
2.	Arbeider i forbindelse med omkopling av tavler (ID267-270 i fremdriftsplanen) <i>Forbehandling ute av drift, og utslipp av helt urensset avløpsvann</i>	5 dager (april 2022)	1 936	4 504	28
3.	Omlegging av ny tavle og riving av gammel (ID274-275 i fremdriftsplanen) <i>Forbehandling ute av drift, og utslipp av helt urensset avløpsvann</i>	2 dager (mai 2022)	529	1 266	10
4.	Arbeider med innløp til sedimenteringsbassengene (ID81, 85 og 86 i fremdriftsplanen) <i>Avløpsvannet vil passere ny rist og sandfang før utslipp</i>	30 dager (november/ desember 2022)	6 022	13 888	320
	sum	40 dager	9 544 kg BOF	22 657 kg KOF	378 kg fosfor

Tabell 1. Omsøkt utslipp av BOF, KOF og fosfor ved utslipp av urensset avløpsvann.

Rensing i byggefasen for øvrig med redusert renseeffekt:

Gol kommune oppgir i søknaden at i byggefasen vil driftsformen avvike fra dagens drift av anlegget. Dette gjelder også utover perioden som innebærer direkte utslipp av urensset avløpsvann,

Ved riving av flotasjonsanlegg ved Gol renseanlegg, vil kun ett sedimentasjonsbasseng være i drift. Antatt varighet for dette arbeidet er satt til 4 måneder. Det oppgis i e-post av 5. april 2022 fra søker at denne perioden vil vare fra 4. april 2022 til 5. august 2022. I denne perioden forventes det redusert renseeffekt sammenliknet med dagens renseresultater. Kommunen oppgir at renseeffekten ved Gol renseanlegg normalt er følgende:

- Fosfor 91 %
- BOF 59 %
- KOF 64 %.

Kommunen søker om følgende rensekrav i 4 måneder (120 dager) for utslippsparemeterne fosfor, BOF og KOF, se tabellene 2, 3 og 4 under:

Utslippsparemetere	% reduksjon	Utslipp fosfor mg/l	Utslipp Fosfor kg	Ekstra utslipp fosfor Sammenliknet med 91 % rensning, kg
Fosfor	75 %	2,2 mg/l	258 kg	165 kg

Tabell 2 omsøkte rensekrav fosfor

Utslippsparemetere	% reduksjon	Utslipp BOF mg/l	Utslipp BOF tonn	Ekstra utslipp BOF Sammenliknet med 59 % rensning, tonn
BOF	45 %	157,6 mg/l	18,7 tonn	4,8 tonn

Tabell 3. omsøkte rensekrav for BOF

Utslippsparemetere	% reduksjon	Utslipp KOF mg/l	Utslipp KOF tonn	Ekstra utslipp KOF Sammenliknet med 64 % rensning, tonn
KOF	50 %	344,6 mg/l	41,0 tonn	11,5 tonn

Tabell 4. omsøkte rensekrav for KOF

Prøvetaking

I søknaden beskrives det at prøvepunkt for innløp vil beholde sin opprinnelige plassering (akkreditert) frem til eksisterende forbehandling rives. Dette er planlagt i september 2022. I forkant av rivingen idriftsettes ny forbehandling i tilbygget, inkludert nytt prøvepunkt. Prøvetakingspunktet vil akkrediteres i forkant av igangkjøringen.

Videre beskrives det at prøvepunkt utløp vil beholde sin opprinnelige plassering (allerede akkreditert) i en periode frem til ombygging/omkobling av elektro, som innebærer fjerning av prøvepunkt/prøvetaker. Det kan da gå en periode frem mot ny prøvepunkt/nytt prøvepunkt er etablert og akkreditert. I denne perioden kan manglende akkreditering suppleres med hyppigere prøvetaking og hvor det tilstrebes representativt prøveuttak.

Søker oppgir i e-post datert 5. april 2022 at det i perioden april 2022–desember 2022 (i 9 måneder), vil være vanskelig å opprettholde akkreditert prøvetaking, da anlegget i perioder må ta i bruk midlertidige løsninger som ikke er en del av akkrediteringen på Gol renseanlegg i dag. Dette gjelder vannmengdemåling og prøvepunktene. Det opplyses videre at Gol renseanlegg derfor vil tas ut av Rambølls akkrediterte ordning i denne tidsperioden, prøvene i denne perioden vil ikke godkjennes som tatt akkreditert. Gol renseanlegg vil fortsette å bruke Rambølls kvalitetssystem under prøvetaking. Samtlige prøvetakinger og vannmengdemålinger i byggeperioden vil kvalitetssikres, usikkerhet vil bli vurdert og avvik behandles, som om anlegget fortsatt var akkreditert. Prøvene vil derfor tas etter akkrediterte prinsipper, men ikke godkjennes som

akkreditert pga de midlertidige løsningene. Når de nye prøvetakningsstedene og vannmengdemålingen er på plass, vil anlegget igjen meldes inn i Rambølls akkrediterte ordning.

Miljørisikovurdering

Vedlagt søknaden følger en miljørisikovurdering inneholdende tiltak for ombygningsperioden.

Det listes blant annet opp tiltak knyttet til punkt 3 *Utslipp til vann*, punkt 3.6 *Forurensing av Hallingdalselva med urensset kloakk*, punkt 4 *Nærmiljø og friluftsliv*, punkt 4.2 *Anleggsarbeid påvirker badevannskvaliteten*, punkt 4.3 *Anleggsarbeid påvirker fritidsfiske/turisme*, punkt 4.4 *Anleggsarbeid påvirker drikkevannsbrønner*, punkt 7 *Naturmiljø*, punkt 7.1 *Negativ påvirkning biologisk mangfold i Hallingdalselva*.

Under tiltaksbeskrivelsen står det blant annet at utslippstillatelse fra Statsforvalteren skal foreligge før planlagte utslipp av urensset avløpsvann. For periodene hvor avløpsvannet ikke gjennomgår forbehandling, vil utslippet overvåkes visuelt og kommunen vil samle avløpssjøppel langs elvebredden. Når det gjelder perioden med redusert renseseffekt for fosfor, BOF og KOF; hvor kun en sedimenteringslinje er i drift ved rensenanlegget, beskriver kommunen at tiltaket er trinnvis ombygging av anlegget. Periode for urensset utslipp fra dagens rensenanlegg vil legges utenom badesesongen, og det skal brukes skilting som tiltak dersom arbeidene vil foregå i badesesongen. Kommunen planlegger å informere Hallingdal fiskelag i Gol og utsalgssteder minst en uke før planlagte overløp.

Videre vil kommunen gjøre vurderinger knyttet til anleggsvann- og eventuell oppsamling og rensing av dette. Kommunen beskriver at de vil stille krav til entreprenør om at overvann og drensvann fra byggegrop og grøfter ikke skal pumpes til Hallingdalselva, men samles opp og renses før utslipp.

Resipientvurdering

Kommunen har benyttet Norconsult til å gjøre en resipientvurdering, og vurdere risiko for å ikke oppnå miljømålene i forbindelse med utslippet fra Gol rensenanlegg under ombygningsfasen. Det er i dette notatet gjort en vurdering av hvilke effekter det forhøyede utslippet kan ha i resipienten Hallingdalselva.

Norconsult konkluderer med at de økt utslippene ikke er til hinder for at miljømålene for Hallingdalselva kan nås eller at tilstanden i elva vil forringes i forbindelse med ombyggingen.

Høring

Når vedtak fattes i forbindelse med behandling av søknad om tillatelse etter forurensningsloven skal forurensningsmyndigheten sørge for at det gis anledning til å avgi uttalelse i saken. Dette følger av forurensningsforskriften kapittel 36, herunder §§ 36-5 til 36-8. Statsforvalteren kan i medhold av forurensningsforskriften § 36-9 gjøre unntak fra bestemmelsene om forhåndsvarsel.

Kommunen har søkt om fritak fra kravet om forhåndsvarsel av søknaden som følger av forurensningsforskriften § 36-8, begrunnet i forurensningsforskriften § 36-9 annet ledd bokstav a. Etter bestemmelsen kan forhåndsvarsel unnlates dersom det av hensynet til miljøet, behov for løsning på et akutt problem eller tungtveiende samfunnsinteresser haster med å gi tillatelse

Hensikten med ombygningsaktiviteten er å oppgradere anlegget til å oppfylle krav de krav som følger av forurensningsforskriften. Ombyggingen er derfor helt nødvendig for å sikre god rensing av avløpsvann. Ideelt sett skulle aktiviteten vært omsøkt med fullstendig høringsprosess før vedtak i

saken fattes. I denne saken har det dessverre oppstått tidsnød, blant annet fordi det har kommet ny informasjon underveis i behandlingen av søknaden. Kommunen opplyser at det er bestilt entreprenører til å starte opp med arbeidene i løpet av uke 14. Statsforvalteren anser ombyggingsaktiviteten som et svært viktig tiltak. Dette skal medføre bedre rensing av avløpsvann ved Gol renseanlegg, som igjen har betydning for Hallingdalselva skal nå miljømål om god tilstand. Tiltaket vil likevel medføre en viss forurensning av Hallingdalselva, i ombyggingsfasene.

Statsforvalteren vurderer at ombyggingen av det kommunale avløpsrenseanlegget har tungtveiende samfunnsinteresser, da anlegget behandler avløpsvann fra en stor del av Gol kommune sin befolkning, og vi vurderer at søknaden kan unntas offentlig høring i medhold av forurensningsforskriften § 36-9 andre ledd bokstav a.

Vedtaket vil kunngjøres til berørte offentlige organer og myndigheter, organisasjoner som ivaretar allmenne interesser som vedtaket angår, eller andre som kan bli særlig berørt. I tillegg vil vedtaket offentliggjøres på våre nettsider og i Hallingdølen avis. Utgiftene til slik kunngjøring betales av søker eller innehaver av tillatelse, i henhold til forurensningsforskriften § 36-8 siste ledd.

Statsforvalterens vurdering

Generelt

Utslipp av avløpsvann kan medføre forurensning og krever tillatelse etter forurensningsloven § 11 og forurensningsforskriften § 14-4. Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis og fastsetter vilkårene etter forurensningsloven § 16, skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig måtte nedføre.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Disse rettsprinsippene omfatter vurdering i forhold til kunnskapsgrunnlaget, «føre-var-prinsippet», samlet belastning, miljøforsvarlige teknikker og at kostnader bæres av tiltakshaver.

Det er virkningene av den omsøkte virksomheten på det aktuelle stedet som er vurdert.

Lovgrunnlag og myndighet

Statsforvalteren har behandlet saken som rett forurensningsmyndighet for utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelser, jf. forurensningsforskriften § 14-3 og rundskriv T-3/12.

Utslipp av avløpsvann reguleres av forurensningsloven og forurensningsforskriften. Utslipp fra Gol avløpsanlegg tilhører tettbebyggelsen Gol. Tettbebyggelsen har et utslipp på over 2000 pe til ferskvann, og er derfor omfattet av forurensningsforskriften kapittel 14. Videre tilhører utslippet det som i forurensningsforskriften kapittel 11 vedlegg 1 er definert som et *følsomt område*. For utslipp til følsomt område følger det av forurensningsforskriften kapittel 14-6 hvilke krav til rensing som gjelder. Gol kommune har i tillegg til de krav som følger av forurensningsforskriften tillatelse med vilkår som gjelder for drift og utslipp fra avløpsanlegget.

Av forurensningsforskriften § 14-6 fjerde ledd følger det at Statsforvalteren i særlige tilfeller kan gi midlertidige unntak fra renskravene i forkant av større ombygginger på avløpsanlegget. Det er dermed gitt hjemmel for at fastsatte vilkår for rensing kan dispenseres fra når dette skjer på bakgrunn av nødvendig ombygging. I Miljødirektoratet sine kommentarer til forurensningsforskriften § 14-6 står det følgende om bruk av dispensasjonsbestemmelsen:

«Statsforvalteren kan fastsette lempeligere rensekraft for en kort periode i forkant av større ombygginger på avløpsanlegget. Dette gjelder først og fremst situasjoner der midlertidige renseløsninger for å etterkomme utslippskravene medfører urimelige kostnader og der de forurensningsmessige og brukermessige konsekvensene er ubetydelige.»

Bruk av bestemmelsen om dispensasjon forutsetter at det gjelder ombygginger ved avløpsanlegget og at tiltaket gjelder en kort periode. I tillegg må de forurensningsmessige og brukermessige konsekvensene være ubetydelige. Omfanget av utslippet og resipientens tåleevne vil være av avgjørende betydning for om dispensasjonen kan gis.

Vurdering av resipienten

I Vann-Nett er Hallingdalselva definert som middels til stor kalkfattig elv med ID: 012-3149-R. Vanntype er R205. Vannforekomsten er påvirket av regulering og er karakterisert som sterkt modifisert (SMVF). Elva har *god* økologisk tilstand med *svært god* tilstand for totalt fosfor, påvekstalg og bunndyr. Tilstanden for totalt nitrogen og forsurningsindeks for bunndyr er *god*. Kjemisk tilstand er ikke klassifisert. Av påvirkninger er Gol renselanlegg vurdert å ha liten påvirkningsgrad.

Gol kommune viser i sin søknad om dispensasjon til informasjon og dokumentasjon utarbeidet av Norconsult for kommunen, som er sendt i forbindelse med søknad om ny tillatelse for avløpsanlegget. Dette er en separat sak, men dokumentasjonen er likevel relevant for behandling av denne saken. I dokumentasjonen henvises det til at Hallingdalselva inngår i vannområde Hallingdalsvassdraget, som inngår i regional plan for vannforvaltning i vannregion Vest-Viken 2017-2021, vedtatt 2.11.2015. Det er utført analyser både oppstrøms og nedstrøms Gol renselanlegg som del av «Vassdragsovervåking i Vannområde Hallingdal 2015-2017». Ifølge denne rapporten er den økologiske tilstandsvurderingen *svært god* og *god*. *Videre fra søknaden:* Resipienten blir årlig overvåket i henhold til krav satt i vedtak fra Statsforvalteren i Oslo og Viken (tidligere Fylkesmannen i Buskerud – vedtak av 2.5.2013 og vedtak av 11.9.2017). Det er gjennomført overvåking i Hallingdalsvassdraget siden 1999. Det opplyses i søknaden at vannkvaliteten generelt er meget god i resipientene og en gjennomgående trend siden overvåkingen startet i 1999, er at renselanleggene i liten grad påvirker resipientene.

Norconsult henviser i sitt notat vedlagt søknaden, til at Hallingdalselva er påvirket av regulering og er karakterisert som sterkt modifisert (SMVF). Den har godt økologisk potensial med *svært god* tilstand for totalt fosfor, påvekstalg og bunndyr gjennom ASPT indeksen som beskriver påvirkningen av organisk belastning på bunndyr. Tilstanden for totalt nitrogen og forsurningsindeks for bunndyr er *god*. Kjemisk tilstand er ikke klassifisert. Av påvirkninger er Gol renselanlegg vurdert å ha liten påvirkningsgrad. I dokumentasjonen vises det til at vannkvaliteten i vannforekomsten samlet sett fremstår som god til *svært god*, når man legger klassifiseringen for enkeltparameter som kan bli påvirket av utslipp fra Gol renselanlegg til grunn. Bare konsentrasjonen av totalt nitrogen er noe høyere enn det man forventer naturlig. Klassifiseringen er basert på et gjennomsnitt av vannprøver hentet fra en lang rekke stasjoner fra Gol og nesten ned til Nesbyen.

Etter vannforskriften § 4 om *Miljømål*, skal tilstanden i overflatevann beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomsten skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand. For vannforekomster som er sterkt modifisert vil det være vannforskriften § 5 om miljømål som er relevant. Utslippet i forbindelse med ombyggingen av renselanlegget vil ikke ha betydning for det som gjør at vannforekomsten er sterkt modifisert (vannkraftutbygging), og vi vurderer derfor utslippet og klassifiseringen av enkeltparametere etter vannforskriften § 4 og kravet

om god økologisk og kjemisk tilstand. Det sentrale er at utslippet ikke skal medføre varig forringelse av vannforekomsten, eller vanskeliggjøre oppnåelse av de miljømål som er satt. Dette innebærer at kortvarige forringelser kan aksepteres.

Beregning av økte utslippkonsentrasjoner i Hallingdalselva og konsekvenser for resipienten

Norconsult har gjort en vurdering av hvilke effekter de forhøyede omsøkte utslippet kan ha i resipienten Hallingdalselva. Norconsult har videre gjort beregninger av nye teoretiske tilleggskonsentrasjoner av totalt fosfor og TOC i Hallingdalselva, basert på vannføringen gjennom et normalår.

I notatet til Norconsult er det ikke endelig avklart når perioden med redusert rensing skal inntreffe er beregningene gjort for 75 % rensegrad for tot-P gjennom et helt år, og også noe lavere for organisk stoff, 45 % rensegrad for BOF og 50 % rensegrad for KOF. Det vil ifølge Norconsult, dekke hele perioden det jobbes med tiltak på renseanlegget uavhengig av når tiltaket gjennomføres.

Av forurensningsforskriften § 14-12 andre ledd følger det at prøver som blir tatt ved renseanlegg skal analyseres av laboratorier som er akkreditert for prøvetaking. Analysemetoder nevnt i vedlegg 2 punkt 2.2. til forurensningsforskriften kapittel 11 skal benyttes. Tabellen i vedlegg 2 pkt. 2.2 viser til Norsk Standard som skal benyttes som analysemetodikk. Det følger videre av bestemmelsen i § 14-12 andre ledd at alternativ analysemetode med dokumentert høy korrelasjon med analysemetodene i vedlegg 2 pkt. 2.2 til forurensningsforskriften kapittel 11 kan benyttes. Det er i forbindelse med ombyggingen søkt om unntak fra kravet om akkreditert prøvetaking. Statsforvalteren setter som vilkår at i den tid det ikke kan gjennomføres akkreditert prøvetaking ved renseanlegget, så skal alternativ analysemetode som har dokumentert høy korrelasjon med analysemetodene beskrevet i forurensningsforskriften kapittel 11 vedlegg 2 pkt. 2.2. anvendes. Med høy korrelasjon menes en korrelasjonsfaktor på minst 0,9. For å sikre en bedre oversikt over utslippet så skal det i den tiden dispensasjonen gjelder tas flere prøver enn det som følger av gjeldende tillatelse. Antall prøver for 2022 skal være 40 stk.

I tillegg er det gjort beregninger for de fire periodene med utslipp av urensset avløpsvann eller svært redusert rensing (antatt 0 % renseeffekt). Disse er antatt å skje i mars, april, mai og november.

Norconsult vurderer at noe økt tilførsel fra renseanlegget ved redusert rensing i 4 måneder, vil kunne føre til at tilstanden for totalt fosfor i elva i perioder overskride grenseverdien for *svært god* tilstand, og i perioder derfor kan falle til god tilstand. Dette innebærer derfor en midlertidig forringelse av tilstanden i vannforekomsten. Norconsult skriver at ombyggingen av renseanlegget ikke vil medføre endring i tilførsel av nitrogen til resipienten, da det ikke er nitrogenrensetrinn på anlegget. Denne vurderingen er ikke Statsforvalteren enig i, da det finner sted noe rensing av nitrogen også ved anlegg uten et rensetrinn for nitrogen. På bakgrunn av dette må det derfor også forventes en økt påvirkning med nitrogen i Hallingdalselva i perioden hvor dispensasjon gjelder, men uten at dette medfører noen stor negativ effekt på resipienten som påvirker de satte miljømål. Effekten av tilført organisk stoff på bunndyrene i resipienten forventes å bli liten. Effektene er midlertidige, og ingen effekter av tilleggskonsentrasjonen vil, ifølge kunnskapsgrunnlaget utarbeidet av Norconsult, medføre at miljømålet for vannforekomsten ikke kan nås.

Videre vurderer Norconsult at også effektene av periodene med utslipp uten rensing vil gi liten negativ, og i tilfelle bare midlertidig effekt, på vannmiljøet. Hovedeffektene er forhøyede konsentrasjoner av totalt fosfor og organisk stoff, særlig for utslippet i planlagt i november 2022. Norconsult vurderer at den negative effekten er kortvarig og midlertidig og at utslippet ikke vil hindre for at miljømålene for vannforekomsten kan nås.

Norconsult påpeker at det er usikkerhet i beregningen av økte utslippskonsentrasjoner for aktuelle stoffer. Dette skyldes bl.a. naturlige og kunstige variasjoner i vannføring i resipienten og at det er lagt til grunn noen forutsetninger som kan være noe annerledes enn det som faktisk blir tilfelle. Norconsult opplyser at det generelle inntrykket er at Hallingdalselva er en solid resipient og at tilleggstilførslene ikke vil skape store utfordringer for fisk og ferskvannøkologi i elva.

Tiltaket er av midlertidige karakter og Statsforvalteren mener at det på bakgrunn av resipientens størrelse og miljøtilstand, og med forutsetning at tiltaket gjennomføres som beskrevet i søknaden, ikke vil foreligge en vesentlig risiko for varig forringelse eller vanskeliggjøre oppnåelse av miljømål for Hallingdalselva. Dette forutsetter at kommunen sikrer at utslipp av urensset avløpsvann skjer når det er god vannføringen og at det er lav nok temperatur i vannet. Statsforvalteren vurderer at det ved minstevannføring om sommeren med høy temperatur i vann så vil utslippet slå ut på vannkvaliteten. Det tillates derfor ikke utslipp av urensset avløpsvann i juli og august måned.

I tabellen som følger søknaden er det omsøkt utslipp i mars 2022 i forbindelse med riving av tavle med eksisterende hoved-PLS (ID271 i fremdriftsplanen), hvor forbehandling er ute av drift, og det vil forekomme utslipp av helt urensset avløpsvann. Tidsperioden for utslippet har allerede funnet sted, og Statsforvalteren ettergodkjenner ikke allerede gjennomførte utslipp som ikke har hatt tillatelse. Vi vil derfor ta denne delen ut av tabell 5 under, og i tillegg justere utslippstørrelsen som tillates i henhold til at dette utslippet ikke er en del av det tillatte utslippet.

På bakgrunn av det overnevnte, og at utslippet ikke skal komme i konflikt med gitte miljømål er det ikke behov for å vurdere tiltaket etter vannforskriften § 12.

Tiltakets påvirkning på biologisk mangfold

Når Statsforvalteren avveier fordeler og ulemper for om dispensasjon skal gis skal prinsippene i §§ 8-12 i naturmangfoldloven legges til grunn i vurderingen. Naturmangfoldloven § 8 stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologisk tilstand, samt effekten av påvirkninger.

I henhold til Miljødirektoratets database Naturbase (2022) er det ikke registrert viktige naturtyper i tilknytning til utslippspunktet. Det er likevel registrert en rekke arter av nasjonal forvaltningsinteresse (fugler) i elva, blant annet storspove og vipe. Det er ikke registrert edelkreps eller elvemusling i vassdraget.

Gol kommune viser i søknadsdokumentene til at det finnes ørret og gjedde i Hallingdalselva opp til Gol, samt at det også finnes noen mindre bestander av andre fiskeslag. I nevnte søknad viser kommunen til at det ikke påvist elvemusling i Hallingdalselva. Videre i miljørisikovurderingen for anleggsfasen (jf. punkt 7. *Naturmiljø* og punkt 7.1 *Negativ påvirkning biologisk mangfold i Hallingdalselva*), vedlagt søknaden beskriver kommunen at det vil stilles krav om at overvann og drepsvann fra byggegrop og grøfter ikke skal pumpes til Hallingdalselva, men samles opp og renses før utslipp.

I vår vurdering av tiltakets påvirkning på naturmangfold vektlegges vannkvaliteten i Hallingdalselva og eventuell påvirkning av utslipp av urensset avløpsvann. Ettersom utslippet av urensset avløpsvann skal finne sted den tid på året som er mest gunstig med tanke på biologisk aktivitet i vassdraget (mars, april, mai og november), vurderer Statsforvalteren at naturmangfoldet i begrenset grad berøres av utslippet.

For perioden med redusert renseseffekt (fra april til august), legger Statsforvalteren også til grunn Norconsult sine vurderinger om at det generelle inntrykket er at Hallingdalselva er en solid resipient og at tilleggstilførslene i forbindelse med ombyggingen, ikke vil skape store utfordringer for fisk og ferskvannsøkologi i elva.

Statsforvalterens behandling av søknaden er basert på eksisterende kunnskap om det biologiske mangfoldet i og rundt tiltaksområdene. Statsforvalteren anser at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til at kravet i naturmangfoldloven § 8 om at beslutningene skal hvile på et best mulig kunnskapsgrunnlag, er oppfylt. Hensynet til føre-var prinsippet i § 9 vektlegges derfor i mindre grad.

Statsforvalteren vurderer at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet og konsekvenser på miljøet. Vi viser til vår vurdering gjort over her.

I og med at naturmangfold i begrenset grad blir berørt av tiltaket legger Statsforvalteren til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre miljøprinsippene i naturmangfoldloven §§ 10-12. Statsforvalteren er av den oppfatning av at det midlertidige tiltaket ikke vil redusere den biologiske og økologiske funksjonen i Hallingdalselva i nevneverdig grad, så fremt arbeidene gjennomføres i tråd med vilkår i tillatelsen.

Statsforvalteren minner om at det er Gol kommune som skal dekke kostnadene ved å unngå og begrense skade på naturmangfoldet jf. § 11 i naturmangfoldloven. Gol kommune er også pliktig å benytte miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder jf. naturmangfoldloven § 12.

Statsforvalteren anser at tiltaket på bakgrunn av fastsatte vilkår er tilfredsstillende med hensyn til naturmangfoldlovens bestemmelser §§ 8-12.

Konklusjon

Vi har vurdert søknaden og konkluderer med at det kan gis dispensasjon til midlertidig utslipp av avløpsvann i forbindelse med ombygging av Gol avløpsanlegg. Statsforvalteren vurderer at samfunnsnyttens knyttet til det midlertidige tiltaket overstiger de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket. Utslipet skal ikke varig forringe eller vanskeliggjøre oppnåelse av miljømål som er satt for Hallingdalselva. Statsforvalteren gir derfor dispensasjon, på fastsatte vilkår, fra renskrav og fra krav om akkreditert prøvetaking for Gol avløpsanlegg i forbindelse med ombygging.

Det er kun renskrav og krav om akkreditert prøvetaking som det gis dispensasjon fra. Det forutsettes at virksomheten ellers skal drives i samsvar med de vilkårene som følger av tillatelsen og forurensningsregelverket.

Vedtak om dispensasjon og tillatelse til midlertidig utslipp av avløpsvann

Statsforvalteren gir Gol kommune dispensasjon fra gitte renskrav samt krav om akkreditert prøvetaking, som følger av tillatelsen og forurensningsforskriften. Dispensasjonen gis med hjemmel i forurensningsforskriften § 14-6 fjerde ledd.

1. Det tillates utslipp av inntil 37 000 m³ avløpsvann i forbindelse utslipp av urensset avløpsvann i tilsammen 40 dager til Hallingdalselva, for parameterne fosfor, BOF og KOF i følgende tidsrom (jf. tabell under).

	Aktivitet som vil kreve overløpsdrift	Antall dager	Utslipp BOF (kg)	Utslipp KOF (kg)	Utslipp fosfor (kg)
1.	Arbeider i forbindelse med omkopling av tavler (ID267-270 i fremdriftsplanen) <i>Forbehandling ute av drift, og utslipp av helt urensset avløpsvann</i>	5 dager (april 2022)	1 936	4 504	28
2.	Omlegging av ny tavle og riving av gammel (ID274-275 i fremdriftsplanen) <i>Forbehandling ute av drift, og utslipp av helt urensset avløpsvann</i>	2 dager (mai 2022)	529	1 266	10
3.	Arbeider med innløp til sedimenteringsbassengene (ID81, 85 og 86 i fremdriftsplanen) <i>Avløpsvannet vil passere ny rist og sandfang før utslipp</i>	30 dager (november/ desember 2022)	6 022	13 888	320
	sum	40 dager	8 487 kg BOF	19 658 kg KOF	358 kg fosfor

Tabell 5. Kg utslipp av BOF, KOF og fosfor ved utslipp av urensset avløpsvann for ovennevnte tidsrom

2. Det tillates redusert rensing i byggefasen forøvrig, i en 4 måneders periode, 7.4.22 til 7.8.2022, for parameterne fosfor, BOF og KOF:

Utslippsparemeter	% reduksjon	Utslipp fosfor mg/l	Utslipp Fosfor kg	Ekstra utslipp fosfor Sammenliknet med 91 % rensning, kg
Fosfor	75 %	2,2 mg/l	258 kg	165 kg

Tabell 6. redusert rensning av fosfor.

Utslippsparemeter	% reduksjon	Utslipp BOF mg/l	Utslipp BOF tonn	Ekstra utslipp BOF Sammenliknet med 59 % rensning, tonn
BOF	45 %	157,6 mg/l	18,7 tonn	4,8 tonn

Tabell 7. redusert rensning av BOF.

Utslippsparemeter	% reduksjon	Utslipp KOF mg/l	Utslipp KOF tonn	Ekstra utslipp KOF Sammenliknet med 64 % rensning, tonn
KOF	50 %	344,6 mg/l	41,0 tonn	11,5 tonn

Tabell 8. redusert rensning av KOF.

Ramme for utslipp av urensset avløpsvann

Utslippene av urensset avløpsvann skal kun skje i periodene angitt i tabell nr. 5 over, og ikke ha lenger varighet enn 40 dager. Det er ikke tillatt å slippe ut urensset avløpsvann i badesesongen.

Ramme for utslipp ved redusert rensing

I forbindelse med rehabiliteringsprosess knyttet til riving av flotasjonsanlegg ved Gol rensesanlegg skal gjennomføres; vil kun ett sedimentasjonsbasseng være i drift. Rehabiliteringen skal gjennomføres innenfor en 4 måneders periode, fra 7. april 2022 til 7. august 2022.

Vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for fastsatte renskrav for fosfor, BOF og KOF og gjelder for tidsperioden 7. april 2022 til 7. august 2022.
- Dispensasjon fra krav akkreditert prøvetaking gjelder for tidsperioden fra og med april 2022 til og med 31. desember 2022.
- Analyser som ikke er akkreditert skal ha dokumentert høy korrelasjon med analysemetodene i vedlegg 2 pkt. 2.2 til forurensingsforskriften kapittel 11.
- Kommunen er ansvarlig for å sikre at utslipp av urensset avløpsvann skjer når det er god vannføringen og at det er lav nok temperatur i vannet.
- Det skal etableres en løsning som hindrer at avfall i avløpsvannet tilføres Hallingdalselva. Urenset avløpsvann må minst passere en rist for å fjerne avfall og plast før utslipp. Maskevidden på risten må være tilpasset slik at småavfall kan fanges opp. Oppsamlet avløpsavfall skal fjernes minst 1 gang per døgn, eller oftere ved behov. Avløpsavfall skal leveres til godkjent mottak.
- Kommunen må daglig gjennomføre visuell kontroll langs elvebredden i den tidsperioden med utslipp av urensset avløpsvann. Avløpsavfall som ikke har blitt holdt igjen i renseløsningen skal fjernes.
- Det skal utarbeides rutiner og tiltak for å minimere utslipp av urensset avløpsvann til Hallingdalselva.
- All forurensning er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte vilkår, plikter tiltakshaver å redusere sine utslipp så langt dette er mulig uten urimelige kostnader.
- Tiltakshaver er ansvarlig for at vilkårene i dispensasjonen blir overholdt, og plikter og orientere vedkommende som skal gjennomføre arbeidene om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet. Dispensasjonen for renskrav fritar ikke Gol kommune for plikt til å betale erstatning for eventuell forurensningsskade, jf. forurensningsloven § 10 og kapittel 8.
- Tiltakshaver skal sende en sluttrapport til Statsforvalteren innen seks uker etter at arbeidet er avsluttet. Sluttrapporten skal evaluere gjennomføringen av tiltaket, og gi en beskrivelse av gjennomføring og påvirkning på resipienten med hensyn til gitte miljømål.

Statsforvalteren forutsetter at det innhentes nødvendige tillatelser etter annet lovverk, og Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse. Statsforvalteren er forurensningsmyndighet for blant annet anleggsarbeid. Dersom det skal utføres anleggsarbeid som fører til forurensning for eksempel utslipp av vann med høy pH etter støping, graving, utfylling eller mudring i resipient, som går utover det forurensningsloven tillater, må tiltakshaver vurdere om det er behov for tillatelse etter forurensningsloven til dette.

Vedtak om saksbehandlingsgebyr

Vi varslet i brev av 25. november 2021 gebyrsats i intervallet fra 5 til 6 jf. forurensningsforskriften § 39-4.

Ved valg av gebyrsats etter § 39-4, skal det tas gebyr for det året hvor den vesentlige delen av saksbehandlingen er gjort. Ressursbruk knyttet til saksbehandlingen er lagt til grunn ved fastsettelse av gebyrsats. Herunder hører gjennomgang av søknaden, korrespondanse med søker, samt endelig ferdigstillelse av tillatelsen. Innsats fra andre fagpersoner hos Statsforvalteren inngår også. Da mesteparten av saksbehandlingen er gjennomført i 2022, vil gebyrsatser for 2022 gjelde. Arbeidsbyrden i saken har tilsvart bruk av sats 5. Sats 5 for 2022 er kr 70 000.

Gol kommune skal betale kr 70 000 for Statsforvalterens arbeid med tillatelsen. Hjemmel for vedtaket er forurensningsforskriften § 39-3, jf. § 39-4.

Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Klageadgang

Vedtakene om dispensasjon og gebyr kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket.

En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Statsforvalteren.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Irene Tronrud
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent